

مروری بر مباحث

مبانی برنامه ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست

نویسندگان:

مهندس یاسر معرب

مهندس مهین (ویان) پرک

انتشارات آوای قلم

عنوان و نام پدیدآور: مروری بر مباحث مبانی برنامه‌ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست / مولفان یاسر معرب، مهین (ویان) پرک.
مشخصات نشر: تهران: آوای قلم، ۱۳۹۶.
سرشناسه: معرب، یاسر، ۱۳۶۹ - شناسه افزوده: پرک، مهین، ۱۳۶۹ -
وضعیت فهرست نویسی: فیپا شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۲-۶۳-۷
مشخصات ظاهری: ۲۳۸ص - یادداشت: کتابنامه.
موضوع: حفاظت محیط زیست -- برنامه‌ریزی
موضوع: Environmental protection -- Planning
موضوع: مدیریت محیط زیست Environmental management
موضوع: شهرسازی -- جنبه‌های زیست‌محیطی
موضوع: City planning -- Environmental aspects
رده بندی دیویی: ۳۶۳/۷۰۵
رده بندی کنگره: HC ۷۹ /ج۶م۷ ۱۳۹۶
شماره کتابشناسی ملی: ۴۶۶۸۲۲۳

مروری بر مباحث مبانی برنامه‌ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست

نویسندگان:	یاسر معرب - مهین (ویان) پرک	تاریخ نشر:	بهار ۹۶
ناشر:	انتشارات آوای قلم	نوبت چاپ:	اول
حروفچینی و صفحه‌آرایی:	انتشارات آوای قلم	شمارگان:	۵۰۰ جلد
طراحی روی جلد:	مهندس مهدی خانی	قیمت:	۱۹۵۰۰۰ ریال
		شابک:	۹۷۸-۶۰۰-۷۵۴۲-۶۳-۷

آدرس: تهران - میدان انقلاب - خیابان کارگر شمالی - ابتدای خیابان نصرت - کوچه باغ نو - کوچه داوود آبادی شرقی - پلاک ۴ شماره تماس: ۶۶۵۹۱۵۰۴ تلفکس: ۶۶۵۹۱۵۰۵

وب سایت: www.avapublisher.com

فروشگاه اینترنتی: www.khaniranshop.com

هرگونه چاپ و تکثیر از محتویات این کتاب بدون اجازه کتبی ناشر ممنوع و شرعاً حرام است.
متخلفان به موجب قانون حمایت حقوق مؤلفان، مصنفان و هنرمندان تحت پیگرد قانونی قرار می‌گیرند.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
مقدمه ناشر.....	۸
مقدمه نویسندگان.....	۱۰

فصل اول: مجموعه مباحث و روش های شهرسازی محیط زیست ۱

۱-۱ مقدمه.....	۱۲
۱-۲ جایگاه محیط زیست در فرایند برنامه ریزی.....	۱۴
۱-۳ توسعه پایدار و نقش آن در فرایند برنامه ریزی.....	۱۵
۱-۴ جایگاه برنامه ریزی محیط زیست در برنامه ریزی ملی.....	۱۸
۱-۵ جایگاه ارزیابی استراتژیک محیط زیست در برنامه ریزی ملی.....	۲۰
۱-۶ جایگاه محیط زیست در برنامه ریزی منطقه ای.....	۲۲
۱-۷ اجزاء محیط زیست.....	۲۳
۱-۸ ارزیابی و تحلیل قابلیت ها و توان بارگذاری منطقه.....	۲۵
۱-۹ برنامه ریزی توسعه منطقه ای با استفاده از معیارهای زیست محیطی.....	۲۵

فصل دوم: مجموعه مباحث و روش های شهرسازی محیط زیست ۲

۲-۱ جایگاه محیط زیست در برنامه ریزی شهری.....	۳۲
۲-۲ شهر پایدار.....	۳۳

فصل سوم: مبانی برنامه ریزی محیط زیست

۳-۱ مقدمه.....	۳۸
۳-۲ منشاء و سیر تحول تاریخی برنامه ریزی.....	۳۸
۳-۳ سطوح نگرش ها در برنامه ریزی.....	۴۱
۳-۴ برنامه ریزی و استراتژی ها.....	۴۱

- ۳-۵ تکنیک تجزیه و تحلیل SWOT برای رسیدن به استراتژی‌ها ۴۲
- ۳-۶ انواع تقسیم‌بندی برنامه‌ریزی ۴۴
- ۳-۷ نظام برنامه‌ریزی ۴۴

فصل چهارم: آفرینش محلات و مکان‌ها در محیط انسان‌ساخت

- ۴-۱ طبیعت ۴۸
- ۴-۲ سکونتگاه ۴۸
- ۴-۳ آستانه رفاه محیط زیستی ۵۵
- ۴-۴ تنوع و سرزندگی ۵۶
- ۴-۵ محیط‌زیست و فضا ۵۶
- ۴-۶ سیاست عمومی و برنامه‌ریزی ۵۶
- ۴-۷ مداخله و کنش جامعه ۶۰
- ۴-۸ ایجاد ارتباط ۶۱

فصل پنجم: برنامه‌ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه‌ریزی پایدار

- ۵-۱ برنامه‌ریزی زمین ۶۴
- ۵-۲ برنامه‌ریزی محیطی در برنامه‌ریزی زمین ۶۹

فصل ششم: مقدمه‌ای بر روش تحقیق در برنامه‌ریزی محیط زیست

- ۶-۱ مقدمه ۸۰
- ۶-۲ روش و روش‌شناسی ۸۴
- ۶-۳ انواع روش‌شناسی ۸۶
- ۶-۴ انواع تحقیقات ۹۱
- ۶-۵ روش تکوینی و فرایند تغییر ۹۴
- ۶-۶ برنامه یا فرایند انجام تحقیق ۹۵
- ۶-۷ تنظیم عوامل بیرونی تحقیق ۹۶

فصل هفتم: روش باو تکنیک های برنامه ریزی محیط زیست

- ۷-۱ شاخص ۱۰۰
- ۷-۲ مدل ۱۰۳
- ۷-۳ ردپاها ۱۰۹

فصل هشتم: برنامه ریزی محیط زیست شهری و روستایی

- ۸-۱ مقدمه ۱۱۵
- ۸-۲ تئوری های رایج برنامه ریزی ۱۲۳
- ۸-۳ فرآیند برنامه ریزی شهری ۱۳۱

فصل نهم: ارزیابی و برنامه ریزی محیط زیست

- ۹-۱ مقدمه ۱۳۸
- ۹-۲ زمینه های تاریخی شکل گیری فضاهاى شهری ۱۳۹
- ۹-۳ زمینه های تاریخی شکل گیری برنامه ریزی ۱۴۳
- ۹-۴ مفاهیم و تعاریف برنامه ریزی ۱۴۶
- ۹-۵ تئوری چیست؟ ۱۴۸

فصل دهم: تئوری های برنامه ریزی محیط زیست

- ۱۰-۱ مقدمه ۱۵۸
- ۱۰-۲ تئوری های برنامه ریزی ۱۶۰
- ۱۰-۳ ارزش ها و واقعیت ها ۱۶۲
- ۱۰-۴ تفکرات برنامه ریزی ۱۶۴
- ۱۰-۵ برنامه ریزی محیط زیست ۱۶۶

فصل یازدهم: مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست

- ۱۱-۱ آشنایی با اصول کلی مدیریت و برنامه ریزی ۱۷۲
- ۱۱-۲ آشنایی با ساختار مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست ۱۷۶
- ۱۱-۳ شناخت کلی مقررات ملی، ضوابط و استانداردهای زیست محیطی برای مدیریت محیط زیست ۱۷۸
- ۱۱-۴ شناخت نقش معاهدات بین المللی زیست محیطی در مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست ۱۷۸
- ۱۱-۵ شناخت نهادهای مسئول در مدیریت و برنامه ریزی محیط زیست کشور ۱۸۰
- ۱۱-۶ شناخت نقش هسته های محیط زیست در نهادهای دولتی و غیردولتی برای مدیریت محیط زیست کشور ۱۸۷

فصل دوازدهم: مروری بر مباحث مطرح شده در زمینه محیط زیست

- ۱۲-۱ مدل مفهومی اکولوژی شهری آلبرتی ۱۹۴
- ۱۲-۲ پرسش و پاسخ ۱۹۶
- ۱۲-۳ روش جای پای اکولوژیک (Ecological Footprint) ۲۰۵
- ۱۲-۴ تحلیل و ارزیابی ویژگی های شهرسازی در دوران مدرن و پست مدرن ۲۰۷
- ۱۲-۵ انواع تئوری های برنامه ریزی و ریشه های فلسفی آن ۲۱۰
- ۱۲-۶ تصمیم گیری در برنامه ریزی ۲۱۴
- ۱۲-۷ توسعه پایدار ۲۱۵
- ۱۲-۸ بررسی اصول باغشهر هاوارد ۲۱۷
- ۱۲-۹ نظریه رشد هوشمندی شهری ۲۱۷
- ۱۲-۱۰ رشد اسپرال Sprawl ۲۱۸
- ۱۲-۱۱ شهر فشرده Compact City ۲۱۹
- ۱۲-۱۲ نقش و کاربرد رویکرد برنامه ریزی ارتباطی در نظریه های نوین شهرسازی ۲۱۹
- ۱۲-۱۳ نقد تئوری جامع ۲۲۰
- ۱۲-۱۴ بررسی تحولات اندیشه های مؤثر بر شکل گیری ۲۲۱
- ۱۲-۱۵ مدل ارزیابی کیفیت محیط زیست شهری ۲۲۷
- ۱۲-۱۶ نگرشی بر ناگفته های مکتب شیکاگو در مطالعات شهری ۲۲۷

۲۲۸.....	۱۲-۱۷ اکولوژی شهری.....
۲۲۸.....	۱۲-۱۸ تحلیل ساختار اکولوژیک سیمای سرزمین ...
۲۳۰.....	۱۲-۱۹ طراحی شبکه پیوسته فضای سبز شهری با استفاده از تئوری گراف.....
۲۳۰.....	۱۲-۲۰ تحلیل مقایسه‌ای قواعد محیط‌زیستی برای توزیع کاربری‌های شهری.....
۲۳۱.....	۱۲-۲۱ مباحث و دیدگاه‌های اخلاق زیست‌محیطی با تأکید بر دیدگاه اسلامی.....
۲۳۳.....	۱۲-۲۲ تعیین شاخص‌های پایداری و نماد آن در محیط‌زیست.....
۲۳۵.....	منابع.....

تقدیم به

انسانهایی که

به فردایی بهتر

می اندیشند.

مقدمه ناشر

سپاس بی‌کران پروردگار را که به انسان قدرت اندیشیدن بخشید، قدرتی که در مقایسه با سایر موجودات باعث شده است که انسان هرگز به امکانات محدود خود اکتفا نکند. مکاتب الهی، انسان را موجودی کمال‌طلب و پویا می‌داند که جهت‌گیری او به سوی خالقش می‌باشد. از جمله راههای تقرب به خداوند علم است، علمی که زیبایی عقل است. علمی که در دریای بیکران آن هر ذره نشانی از آفریدگار است و هر چه علم انسان افزون گردد، تقریبش بیشتر می‌شود. از این روست که به علم‌اندوزی و دانش‌آموزی توجهی بی‌نظیر مبذول گردیده است. اما علم‌آموزی به ابزاری نیاز دارد که مهمترین آن کتاب است و انتشار نتیجه مطالعات پژوهشگران و اندیشمندان پاسخگوی این نیاز خواهد بود.

جهت تحقق این امر و گام برداشتن در جهت ارتقای پایه‌های علم و دانش و رشد و شکوفایی استعدادها انتشار کتاب را یکی از اهداف خود قرار داده و انتظار داریم با حمایت‌های معنوی هموطنان گرامی بتوانیم گامهای مؤثر و ارزشمندی را برداریم. گرچه تلاش خواهد شد در حد دانش و تجربه اندکمان کارهایی بدون اشکال تقدیم حضورتان گردد، ولی اذعان داریم که راهنماییهای شما عزیزان می‌تواند ما را در ارتقای کیفی کتاب راهگشا باشد لذا همیشه منتظر پیشنهادات و راهنماییهای شما خواهیم بود.

در پایان از همه عزیزانی که در مراحل مختلف تهیه، تدوین و چاپ کتاب از همفکری و همکاری آنها برخوردار بوده‌ام به خصوص آقای مهندس یاسر معرب و خانم مهندس مهین پرک (نویسندگان) و مهندس علی محمد خانی (مدیر فروش) سپاسگزاری نموده و موفقیت روزافزونشان را آرزومندم.

مهدی خانی

مدیر مسئول انتشارات آوای قلم

تقدیم بہ

پدر و مادرم دلسوز و مہربانم کہ زحمتشان باہیج واثرہ اسی قابل قدر دانی نیست۔

یاسر معرب

تقدیم بہ

پدرم و مادرم؛ مہربان فرشتگانی کہ محظات ناب و زیبای زندگی، مدیون حضور سبز

آنهاست۔

و بہ خانوادہ عزیزم و تمام کسانی کہ دوستشان دارم۔

ویان پرک

مقدمه نویسندگان:

به یاری خداوند، در راستای هدف معرفی و بررسی مبانی و روش‌های برنامه‌ریزی محیط‌زیست مقاله‌ها، جزوات و کتاب‌های گوناگونی گردآوری و خلاصه گردیده است. کتاب حاضر " نکات کلیدی مبانی برنامه‌ریزی، مدیریت و آموزش محیط زیست " حاوی نکات مهم و کلیدی مجموعه‌ای از مقالات و کتب در زمینه برنامه‌ریزی محیط‌زیست می‌باشد. این کتاب شامل ۱۲ فصل می‌باشد. به ترتیب فصل اول حاوی چکیده و مجموعه نکات مهم جلد اول کتاب «مجموعه مباحث و روش‌های شهرسازی (محیط‌زیست)»، کامبیز بهرام سلطانی، فصل دوم چکیده جلد دوم کتاب نامبرده، فصل سوم جزوه درس «مبانی برنامه‌ریزی» دکتر صالحی، فصل چهارم کتاب « آفرینش محلات و مکان‌ها در محیط انسان‌ساخت» ترجمه شهرزاد فریادی و منوچهر طبیبیان، فصل پنجم کتاب «برنامه‌ریزی محیطی برای توسعه زمین: دستورالعملی برای طراحی و برنامه‌ریزی محلی پایدار» ترجمه دکتر سید حسین بحرینی و کیوان امرایی، فصل ششم کتاب «مقدمه‌ای بر روش تحقیق در برنامه‌ریزی محیط‌زیست» شهرزاد فریادی، فصل هفتم جزوه «روش‌ها و تکنیک‌های برنامه‌ریزی» دکتر صالحی، فصل هشتم جزوه « برنامه‌ریزی محیط‌زیست شهری و روستایی» دکتر شهرزاد فریادی، فصل نهم جزوه «ارزیابی و برنامه‌ریزی محیط‌زیست» همان، فصل دهم جزوه «تئوری‌های برنامه‌ریزی محیط‌زیست» همان، فصل یازدهم کتاب « مدیریت و برنامه‌ریزی محیط‌زیست» ناصر محرم نژاد، فصل دوازدهم نیز حاوی نکات کلیدی ۲۶ کتاب، مقاله و جزوه می‌باشد. امید آنکه این کتاب رهنمونی فرا راه دانشجویان رشته‌های برنامه‌ریزی، مدیریت و آموزش محیط‌زیست باشد.

تردیدی نیست که این کتاب خالی از ایراد نخواهد بود، لذا از کلیه خوانندگان درخواست می‌گردد، نظرات و پیشنهادات خود را به آدرس پست الکترونیکی yassermoarab@alumni.ut.ac.ir ارسال نمایند.